

Skötselplan för naturreservatet Harghults kalkbarrskog i Vetlanda kommun

Skötselplan för naturreservatet Harghults kalkbarrskog i Vetlanda kommun	1
Skötselplanens giltighetstid	2
1. Syftet med naturreservatet	3
2. Beskrivning av området	4
2.1. Administrativa data	4
2.2. Topografi, geologi och hydrologi	4
2.3. Historik och markanvändning	5
2.4. Växt- och djurliv	5
2.5. Friluftsliv	5
2.6. Bebyggelse och anläggningar	6
2.7. Källförteckning	6
3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet	6
3.1. Övergripande mål med skötseln	6
3.2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	6
3.3. Oplanerade övergripande åtgärder	8
3.4. Friluftsliv och gränser	8
3.5. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder	9
4. Dokumentation och uppföljning	9
4.3. Uppföljning av skötselåtgärder	9
4.4. Uppföljning av bevarandemål	9
5. Bilagor	9

Skötselplanens giltighetstid

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Jönköpings län 2023 och gäller tills vidare men bör revideras när tillsyn eller uppföljning visar att behov finns. Beslutets syfte och föreskrifter sätter ramarna för skötselplanens revidering. Beslut om naturreservat fattades den 23 november 2023.

Vid frågor om skötsel av naturreservat kontakta Länsstyrelsens växel, telefon: 010-223 60 00.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda en äldre barrblandskog med kontinuitet av gran och gamla träd på basisk berggrund
- bevara och vårda biologisk mångfald, främst mykorrhizasvampar, som är knutna till äldre barrblandskog med kontinuitet av gran och gamla träd på basisk berggrund
- inom ramen för bevarande av naturvärdena ge besökare möjlighet till naturupplevelser och ett rikt friluftsliv

Syftet ska uppnås genom att:

- barrblandskogen lämnas i huvudsak utan åtgärder med utrymme för måttliga åtgärder för att gynna enskilda hotade och/eller hänsynskrävande arter, främst kontinuitetsberoende mykorrhizasvampar
- åtgärder genomförs för att gynna kontinuitet av främst gran men också tall och förekomst av gamla träd av gran och tall
- ung skog restaureras för att på sikt hysa samma naturvärden som den äldre barrblandskogen

2. Beskrivning av området

2.1. Administrativa data

Namn	Harghults kalkbarrskog
Skyddsform	Naturreservat
Areal	7 hektar (ha) varav vatten 0 ha
Beslut om Natura 2000	Nej
IUCN-kategori	IV – Habitat/Artskyddsområde
Miljömål	Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv
Län	Jönköping
Kommun	Vetlanda
Socken	Ökna
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar (13)
Mittpunktskoordinater	N6361291 – E529675 (SWEREF99TM)
Lägesbeskrivning	Området ligger ca 600 m sydväst om Kvillsfors samhälle
Fastighet	Del av Harghult 1:5
Markägarkategori	Enskild
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är inmätt enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
<i>Areal per markslag</i>	
Skog	7 ha
Vatten	0 ha

Naturtyper	Natura 2000-habitat		
Granskog	6,3 ha	Taiga (9010)	5 ha
Ung granskog	0,7 ha	Ej naturahabitat	0,7 ha

2.2. Topografi, geologi och hydrologi

Naturreservatets berggrund utgörs, enligt befintlig berggrundskartering i området, av granit vilket är en sur bergart. Artfynden och artsammansättningen inom naturreservatet visar däremot på en tydlig basisk berggrund men dess förekomst är inte känd genom kartering. Jordarten är morän och i sydvästra delen är jordtäcket tunt. Området är kuperat och sluttar ner mot norr där lägsta punkten på 125 meter över havet ligger. Naturreservatets högsta punkt på 162 meter över havet ligger i sydväst. Hela naturreservatet ligger inom Emåns huvudavrinningsområde.

2.3. Historik och markanvändning

Harghults kalkbarrskog har varit trädbevuxen utmark under lång tid. Både generalstabskartan från 1876 och den ekonomiska kartan från 1950-talet visar att området var skogbevuxet. Skogen i den norra delen av naturreservatet, närmast samhället, var glesare under tidsperioden 1876 och 1950-talet jämfört med 2023. Inga fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar har registrerats inom naturreservatet.

2.4. Växt- och djurliv

Harghults kalkbarrskog är en grandominerad barrskog med inslag av tall och lövträden klibbal, björk och asp. Området ligger i en nordvänd sluttning. I sluttningen finns det flera sänkor med fuktigare delar i botten. Bitvis finns det gott om block och sten och små bergväggar som skapar ett varierat mikroklimat. Död ved av olika grovlek och nedbrytningsgrad förekommer spritt i naturreservatet. Markskiktet domineras av vanliga mossor som hus, vägg- och kvastmossa med inslag av kranshakmossa som växer på mer basiskt påverkad mark. Även signalarterna västlig hakmossa och vågig sidenmossa finns i området. Fältskiktet är glest och de arter som finns är harsyra, vårfryle, kruståtel och blåbär. Piprör och smultron, vilka förekommer i skog på basisk mark, finns spritt i området. Även signalarten grönpyrola förekommer i Hargshults kalkbarrskog.

I hela naturreservatet finns det naturvärden knutna till lång trädkontinuitet av gran på basisk mark i form av en stor artrikedom av mykorrhizasvampar som är knuten till denna naturtyp. Flera ovanliga och rödlistade svamparter har hittats, bland annat skarp dropptaggsvamp, orange taggsvamp, svartvit taggsvamp och gul taggsvamp. Gul taggsvamp är den mest sällsynta av svamparna som har hittats i området. Förutom mykorrhizasvampar har även den rödlistade (NT) svamparten ullticka hittats på ett dött liggande träd. Ullticka är sällsynt och förekommer på grov död granved i gammal granskog.

Djurlivet är dåligt undersökt.

Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2a.

2.5. Friluftsliv

Harghults kalkbarrskog är inget välbesökt område. Det finns inte några stigar eller andra anordningar för besökare.

2.6. Bebyggelse och anläggningar

I den västra kanten av naturreservatet går det en skogsbilväg. I övrigt finns det ingen bebyggelse eller andra anläggningar inom naturreservatet.

2.7. Källförteckning.

Kulturmiljöregistret. Riksantikvarieämbetet.

Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Meddelande 2020:4.

SGU. Jordartskarta

SGU. Berggrundskarta

www.artportalen.se

3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet

3.1. Övergripande mål med skötseln

Naturreservatet ska utgöras av en äldre grandominerad barrskog med kontinuitet av äldre granar på basiskt påverkad berggrund. Skogen ska vara olikåldrig och det ska finnas död ved i olika nedbrytningsstadier. Området ska hysa en artrik svampflora, särskilt med avseende på mykorrhizasvampar, knuten till äldre barrskog med kontinuitet av gran på basisk mark.

Skogen lämnas i huvudsak utan åtgärder. Ung skog ska restaureras för att på sikt efterlikna och skötas som den äldre grandominerade barrblandskogen. Måttlig markstörning ska ske för att gynna marksvamparna inom naturreservatet. Om det är möjligt ska markstörningen i första hand ske genom bete.

Hela naturreservatet är ett skötselområde med ett delområde.

3.2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2b.

Skötselområde 1	Granskog	7 ha
Naturtyp:	Granskog	6,3 ha
	Ung granskog	0,7 ha
Natura 2000-habitat:	Taiga (9010)	5 ha

Områdesbeskrivning

Granskog med visst inslag av tall och lövträd. Naturvärden knutna till lång kontinuitet av gran på basisk mark finns i hela området, i form av en hög artrikedom av mykorrhizasvampar. Området är kuperat och utgörs av en sluttning mot norr. I sluttningen finns det flera sänkor med fuktigare delar i botten, men för övrigt är naturreservatet relativt torrt. Det finns död ved av olika grovlek och nedbrytningsgrad i de centrala delarna av området. Delområde 1A utgörs av en tät granungskog och här finns det även ett större inslag av lövträd.

Bevarandemål

Området ska utgöras av en äldre granskog med kontinuitet av gran och gamla träd på basiskt påverkad berggrund. Skogen ska vara olikåldrig och det ska finnas död ved i olika nedbrytningsstadier. Det ska finnas inslag av tall och lövträd. Området ska hysa en artrik svampflora, särskilt mykorrhizasvampar, knuten till äldre grandominerad barrskog med kontinuitet av gran på basisk mark. Området ska bestå av minst 5 ha taiga.

Restaureringsåtgärder

- Den yngre skogen i delområde 1A ska restaureras genom punktvis markstörning, punktbränning och frihuggning/luckhuggning senast 2028 för att gynna en varierad och flerskiktad granskog med inslag av tall och lövträd.

Löpande skötselåtgärder

- I första hand ska området betas i syfte att åstadkomma en måttlig markstörning för att gynna marksvampar. Om området betas får nerfallna träd som hindrar bete eller stängsling flyttas inom naturreservatet.
- Om det inte går att få till ett bete i området ska måttlig markstörning ske mekaniskt.
- Vid behov får gran av igenväxningskaraktär röjas bort i syfte att gynna mykorrhizasvampar, skapa små gläntor samt att i viss mån gynna tall och lövträd.

3.3. Oplanerade övergripande åtgärder

Inom hela naturreservatet är det tillåtet att bekämpa invasiva främmande arter som kan motverka syftet med naturreservatet.

Vid behov får åtgärder genomföras för att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar och mekanisk reducering av yngelutrymme i färsk bark. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas. Eventuellt infört fångstvirke ska föras ut ur naturreservatet.

3.4. Friluftsliv och gränser

Inom naturreservatet Harghults kalkbarrskog görs inga anordningar för besökare, förutom gränsmarkering och uppsättning av informationstavla.

För lokalisering av informationstavla i Harghults kalkbarrskogs naturreservat se karta bilaga 2b.

Bevarandemål

Gränsmarkeringen för området ska vara i gott skick. Besökare till naturreservatet ska kunna ta del av föreskrifter och information om områdets naturvärden genom en informationstavla som är i gott skick. Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket, hjälpa besökarna att få sina förväntningar uppfyllda och bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.

Skötselåtgärder

- Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- Informationstavla ska placeras ut inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- Informationstavlan ska innehålla karta över området, information om naturreservatets naturvärden samt naturreservatsföreskrifter för allmänheten

Upplysning

- En parkeringsplats för 1 bil bör iordningställas strax utanför naturreservatet. Placering enligt karta bilaga 2b. Parkeringen är i första hand till för skötsel och tillsyn av naturreservatet.

3.5. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Var	När
Gränsmarkering	Yttergräns	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft
Informationsskylt	På lämplig plats (Se bilaga 2b)	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft
Restaurering genom punktvis markstörning, punktbränning och frihuggning/luckhuggning för att gynna en varierad och flerskiktad granskog med inslag av tall och lövträd.	Delområde A i skötselområde 1	År 2023-2028
Skogsbete och tillhörande stängsling	Skötselområde 1	Vid behov
Mekanisk markstörning	Skötselområde 1	Vid behov, om skogsbete inte är möjligt
Röjning av gran av igenväxningskaraktär	Skötselområde 1	Vid behov

4. Dokumentation och uppföljning

4.3. Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska följas upp och dokumenteras enligt Naturvårdsverkets och Länsstyrelsens riktlinjer.

4.4. Uppföljning av bevarandemål

En fördjupad uppföljning av naturreservatets värden (natur- och friluftslivsvärden) och de uppsatta bevarandemålen bör ske. Uppföljningen ska ske enligt riktlinjer för uppföljning av skyddade områden.

5. Bilagor

2a. Artlista

2b. Skötselplankarta

Urval av arter inom naturreservatet Harghults kalkbarrskog

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Arterna är indelade i grupp och därefter i bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: CR (akut hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (nära hotad), DD (kunskapsbrist), LC (rödlistad 2010/2015 men 2020 bedömd livskraftig), S3 (högst signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), S1 (låg signalvärde).

Inventerat: det år som senaste fyndet observerades.

Referens: LST (Länsstyrelsen)

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter och signalarter. Sekretessarter är inte angivna.

Art	Kategori	Inventerat	Referens
Kärlväxter			
Grönpyrola (<i>Pyrola chlorantha</i>)	S2	2019	LST
Mossor			
Blåmossa (<i>Leucobryum glaucum</i>)	S2	2019	LST
Långflikmossa (<i>Nowellia curvifolia</i>)	S3	2019	LST
Vålgig sidenmossa (<i>Plagiothecium undulatum</i>)	S3	2021	LST
Västlig hakmossa (<i>Rhytidiadelphus loreus</i>)	S3	2021	LST
Svampar			
Fjällig taggsvamp (<i>Sarcodon imbricatus</i> s. str.)	S3	2019	LST
Gul taggsvamp (<i>Hydnellum geogenium</i>)	VU, S3	2019	LST
Orange taggsvamp (<i>Hydnellum aurantiacum</i>)	NT, S3	2019	LST

Skarp dropptaggsvamp (<i>Hydnellum peckii</i>)	S2	2019	LST
Svartvit taggsvamp s.str (<i>Phellodon connatus</i>)	NT, S2	2019	LST
Tjockfotad fingersvamp (<i>Ramaria flavesces</i>)	S3	2019	LST
Ullticka (<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>)	NT, S3	2019	LST

Källförteckning

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020.

Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

Skogsstyrelsen 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog.

Skogsstyrelsen 2014. Handbok för inventering av nyckelbiotoper.

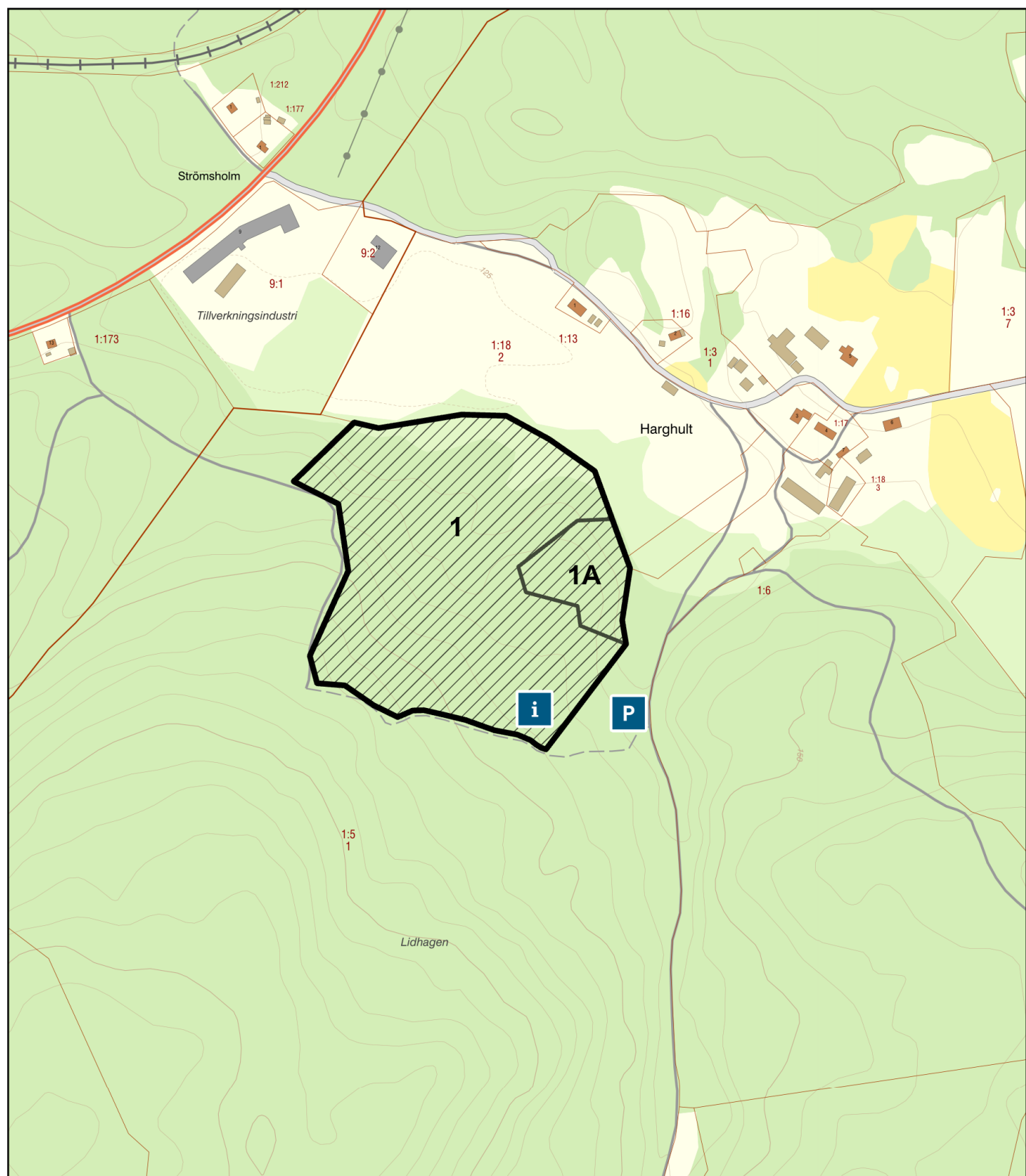
Naturreseptatet Harghults kalkbarrskog

Bilaga 2b

Skötselplankarta

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2023-11-23, dnr 511-7830-2021

 Gräns för naturreseptatet

 Skötselområden

 Information

 Parkering

Skala 1:5 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

